

Základní škola, ZŠ Příbram – Březové Hory,
Prokopská 337, 261 01 Příbram

DLOUHODOBÝ PLÁN ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVY VZDĚLÁVÁNÍ A OSVĚTY

*Naše škola jako místo setkávání při
učení, zábavě a sportování*

DLOUHODOBÝ PLÁN ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVY VZDĚLÁVÁNÍ A OSVĚTY

2017 – 2024

Zpracovaný na základě metodického pokynu MŠMT
k zajištění environmentálního vzdělávání, výchovy
a osvěty (EVVO), č. j. 16745/2008-22

JAKO PŘÍLOHA ŠVP

**Škola trvale udržitelného rozvoje 1. stupně
Středočeského kraje 2016 – 2020**

**Škola trvale udržitelného rozvoje 1. stupně
Klubu ekologického výchovy 2016 - 2020**

Pilotní škola Klubu ekologické výchovy

Zpracovala Mgr. Zdeňka Böhmová

Obsah

Město Příbram	str. 4-5
Charakteristika školy	str. 6
EVVO	str. 7-8
Klíčové kompetence EVVO	str. 9-10
Hlavní témata plánu	str. 11-12
Dlouhodobé zaměření školy	str. 13-15
Spolupráce s jinými subjekty	str. 16
Spolupráce s Hornický muzeem Příbram	str. 17-18

Příbram - hornické královské město

Příbram leží na okraji pohoří Brdy ve Středočeském kraji. Pohoří patří k významným pilířům systému ekologické stability, proto byla část pohoří vyhlášena 1. ledna 2016 chráněnou krajinnou oblastí. Větší část pohoří je uzavřena (vojenský újezd).

Město se rozkládá 60 km jihozápadně od Prahy, podél říčky Litavky, v nadmořské výšce 502m. Město má asi 33 tisíc obyvatel.

Nejstarší písemný doklad o Příbrami pochází z roku 1216, kdy ji koupil pražský biskup Ondřej. Za panování českého krále a císaře Svaté říše římské Karla IV. dal v Příbrami tehdejší majitel církevního panství arcibiskup Arnošt z Pardubic postavit na místě dřevěné tvrze kamenný hrádek, který v současné době tvoří základ Záměčku - Ernestinum.

K nejstarším budovám patří i původně gotický kostel sv. Jakuba se základy z 13. století.

Významným český i evropským památkám patří poutní místo Svatá Hora. Poutní místo je spojeno se jménem Arnošta z Pardubic a pověstí o vzniku dřevěné sošky P. Marie Svatohorské a svatohorské kaple. Jezuity byla od roku 1660 kaple přestavěna v architektonický klenot českého baroka. Výzdobu provedli i světoznámí umělci, např. sochař J. Brokoff, K. I. Dienzenhofer (spojení Svaté hory s městem 450 m dlouhým krytým schodištěm) aj.

Chloubou svatohorského chrámu P. Marie je hlavní oltář, který je ze stříbra vytěženého údajně i v příbramských dolech. Od roku 1732 se koná každoročně korunovace sošky P. Marie, kterou údajně vyřezal sám Arnošt z Pardubic. Ve městě se nachází Muzeum III. odboje konfederace politických vězňů, divadlo, Galerie Františka Drtikola, aquapark a pořádá každoroční hudební festival Antonína Dvořáka.

Ke kulturním zajímavostem regionu patří Památník Antonína Dvořáka ve Vysoké vzdálený asi 8 km jižně od Příbrami. Novorenesanční zámek byl postaven v rozsáhlém parku Dvořákovým švagrem. Expozice podává informace o životě, díle a pobytu Antonína Dvořáka ve Vysoké.

Slavná je hornická minulost. Těžební činnost již existovala podle archeologických nálezů již od 10. století.

Nejstarší písemný o místní huti a dolech je z roku 1311. Vedle tradiční těžby stříbrnosné rudy se v okolí dobývala a zpracovávala v 10. - 19. stol. také železná ruda a na potoce Litavka bylo velké množství hamrů.

Těžba stříbra dosáhla velkého rozmachu od 30. do 50. let 16. století za císaře Rudolfa II. V roce 1579 povýšil Příbram na svobodné královské horní město.

V Příbrami bylo také školství zaměřeno na výchovu horníků – montánní učiliště z roku 1849, později báňská akademie a Vysoká škola báňská, která zanikla roku 1949.

Městskou částí v Příbrami jsou Březové Hory.

Březové Hory – královského horní město

kdysi hornická osada, je v písemných pramenech zmiňována k roku 1526. Titul horního královského města získaly v roce 1897. Od roku 1953 je součástí Příbrami. V době největšího rozmachu důlní činnosti (těžba stříbra, olova a dalších drahých kovů) v 80. a 90. letech 19. st. se těžilo v březohorském revíru 97,7 % celé rakousko-uherské produkce.

V roce 1875 bylo dosaženo na dole Vojtěch světového prvenství 1000 m svislé hloubky na jednom laně.

Práce v dolech byla velmi těžká a nebezpečná. Březové Hory zažily velkou tragédii roku 1892, která postihla téměř každou rodinu. Největší důlní katastrofa té doby na dole Marie si vyžádala 319 životů.

Těžba kovů pokračovala na Březových horách i ve 20. století. Nástupnický podnik Rudné doly Příbram uzavřely z ekonomických důvodů těžbu v revíru 1979.

Základní škola

Dvoupatrová budova školy byla postavena roku 1857 s třídami chlapeckými, dívčími i smíšenými. Počet dětí se zvyšoval, a proto byla roku 1887 vystavěna druhá školní budova, ve které se poskytovalo vzdělání chlapcům.

Budovy „dýchají“ stářím a historií.

Základní škola

Ředitel školy: **Mgr. Jan Pechlák**
Škol. koordinátor EVVO: **Mgr. Zdeňka Böhmová**
Garant EVVO 1. st.: **Mgr. Martina Koldová**
Počet žáků: 420
Počet členů pedagogického sboru: 48 učitelé
Pracovníci školní družiny a školního klubu: 4
asistenti pedagoga: 6
Školní jídelna: 6 zaměstnanců
Správní zaměstnanci: hospodářka
5 uklízeček
údržbář

Škola leží na Březových Horách, okrajové městské čtvrti Příbram. Škola je spádová.

Škola má několik samostatných budov. Dvoupatrová **budova 1. stupně** školy byla postavena roku 1857, od hlavní budovy v Prokopské ulici je vzdálena cca 100 m. Jednopatrová **budova 2. stupně** byla postavena roku 1887 a je spojena koridorem s budovou, ve které je umístěna sborovna, ředitelna a tři třídy.

Součástí školy je moderní tělocvična s parametry pro sálové sporty, venkovní hřiště (vzdálené cca 150 m) s umělým travnatým povrchem, tartanový povrch pro atletiku a basketbal. **Školní družina** je umístěna v přízemí budovy 1. stupně a má tři oddělení.

V budově 2. stupně je **školní klub**, který je denně otevřen.

Žáci jsou rozdělení v 18 třídách (osm tříd 1. stupně). Na druhém stupni je vždy paralelní třída s rozšířenou výukou tělesné výchovy se zaměřením na fotbal (chlapci) a basketbal (dívky).

Environmentální výchova, vzdělávání a osvěta (dále EVVO) se směřují tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného života, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality prostředí, jeho jednotlivých složek a k úctě k sobě, k jiným i ostatním částem Země. EVVO musí v sobě integrovat hlediska globální, regionální i lokální v zájmu udržitelnosti rozvoje.

Ekologická výchova je neodmyslitelnou součástí školy. Je nutné, aby vzdělávání a výchova probíhaly systematicky, aby působily na celou populaci, aby myšlení žáků probíhalo v souvislostech s ohledem na přírodní a životní prostředí.

Jde o proces, k němuž škola může přispět nejvíce, protože působí na všechny, dlouhodobě v souvislosti s přípravou pro život a dává základy pro celoživotní vzdělávání

Působení na žáky musí být postupné, dlouhodobé, systematické, průběžně doplňované, musí reagovat na situaci v kolektivech třídy, školy i v obci.

Rozhodující roli ve škole má učitel – jeho osobnost, jeho kompetence pro vzdělávání pro udržitelnost rozvoje (znalosti, dovednosti, schopnosti, hodnoty). Je to úkol, který vyžaduje nejen soustavné zvyšování znalostí, ale i stálé promýšlení způsobů, jak co nejúčinněji ovlivnit rozum i city mladých lidí.

Součástí koncepce rozvoje školy je snaha otevřít školu rodičovské veřejnosti prostřednictvím rodičů, Spolku přátel školy, spolupráce s neziskovými organizacemi, žáků současných i minulých.

Ekologická výchova má na naší škole dlouhou tradici.

Pravidla spolupráce koordinátora EVVO s vedením školy a pedagogickým sborem:

- příprava plánu EVVO, jeho realizační část a vyhodnocení
- organizovat akce zaměřené k EVVO
- účastnit se seminářů a vzdělávání v této oblasti
- navazovat kontakty se středisky ekologické výchovy
- podněcovat a přispívat k ekologizaci školy
- spolupracovat s ostatními členy sboru

- předávat zkušenosti a poznatky o nejnovějších výzkumech a vědách, nových legislativních normách a metodách práce, jak pedagogickému sboru a vedení školy

- koordinátorka je absolventkou specializačního studia

Dokumenty, které tvoří základní rámec pro EVVO

Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v ČR, usnesení vlády č. 1048/2000

Metodický pokyn MŠMT k ve zajištění EVVO ve školách a školkách, č.j. 16745/2008 - 22

Národní strategie vzdělávání k udržitelnému rozvoji

Krajská koncepce EVVO

Rámcový vzdělávací plán pro základní vzdělávání, č.j.27002/2005-22

Zákon č. 561 2004 Sb. (Školský zákon)

Strategický rámec ČR 2030 čj. 368/17

Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020

Školní vzdělávací program ZŠ Příbram - Březové Hory

Dlouhodobý plán EVVO školy

Roční plán EVVO školy

Školní řád

KLÍČOVÉ KOMPETENCE Z HLEDISKA EVVO

1. KOMPETENCE K UČENÍ

- propojovat učivo s reálným životem
- podněcovat vlastní tvořivost dětí v oblasti trvale udržitelného rozvoje
- vést žáky k sebehodnocení a sebekontrolé
- učit žáky kritickému přístupu k výsledkům vlastní práce

2. KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- u žáků podporovat argumentaci a vhodnou obhajobu vlastního názoru

3. KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

- u žáků podporovat argumentaci a vhodnou obhajobu vlastních názorů
- předkládat žákům problémy s každodenním životem týkající se environmentální problematiky a vést je k jejich kritickému posuzování
- vést žáky k utváření stanovisek k probírané látce a daným ekologickým problémům

4. KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- zařazováním forem a metod vést žáky ke spolupráci – např. skupinová práce, práce ve dvojicích, týmová práce
- podpořit vlastní důvěru žáků poskytnutím prostoru pro prezentaci
- vytvářet prostředí, které povzbuzuje respekt a toleranci ke stanoviskům a názorům ostatních

5. KOMPETENCE OBČANSKÉ

- vést žáky k poznávání přírodních a kulturních hodnot ve svém okolí,
- vést je k chápání příčin a následků jejich poškozování
- pořádat odborné besedy, kurzy a exkurze s environmentální tematikou
- vést žáky k orientaci ve vývoji člověka a přírody, poučení se z problémů životního prostředí od minulosti až po současnost a v tomto kontextu pak uvažovat o budoucnosti
- vést žáky k odpovědnému jednání vůči přírodě a prostředí v každodenním životě, zapojení se do tradičních akcí souvisejících s trvale udržitelným rozvojem
- vést žáky k vnímání závislosti rozvoje lidské společnosti na přírodě a na stavu životního prostředí
- vést žáky k porozumění zákonitosti biosféry, ekonomické, sociální a ekologické provázanosti
- vést žáky k projevování pokory, úcty k životu ve všech jeho formách a k hodnotám, které neumí vytvořit člověk

- vést žáky k uvědomění hodnot přírody a krajiny

6. KOMPETENCE PRACOVNÍ

- vést žáky k osvojování si praktických dovedností pro chování a pobyt v přírodě

- vést žáky k odpovědnému a ekonomickému nakládání s přírodními zdroji a odpady v souladu se strategií udržitelného, snažit se minimalizovat negativní vlivy na životní prostředí

- vést žáky k důslednému dodržování pravidel bezpečnosti a ochraně zdraví

- vyžadovat zodpovědný přístup k plnění povinností a termínu dokončení

CÍLE EVVO VE ŠKOLE

- Naučit žáky vážit si každého člověka, výsledků jeho práce, pochopit, že každý jedinec má své místo na této Zemi
- Vést žáky k aktivnímu poznávání a vykonávání činností v souladu s ekologickými zásadami
- Škola vytváří předpoklady pro předcházení negativních jevů (šikana, užívání drog, alkoholu)
- Vytvářet hodnotové orientace prostřednictvím ekologické výchovy
- Vést žáky k zdravému projevu kladných stránek jeho osobnosti
- Seznamovat žáky s historií regionu, s tradicemi a odkazy předků
- Pokračovat v ekologizaci školy a areálu školy
- Používání ekologicky šetrných výrobků, technologií a postupů včetně úklidu, údržby a provozu školní jídelny
- Prohlubovat spolupráci s jinými subjekty okolí školy nebo regionu
- V oblasti postojů vést žáky k odmítání lhostejných a negativních projevů k životnímu prostředí
- Různými formami výuky se připomínat významné světové dny týkající se životního prostředí

Nosná témata dlouhodobého plánu

- Udržitelný rozvoj
- Úplné třídění druhotných surovin ve škole
- Ekosystémy
- Základní podmínky života
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Naše obec
- Zdraví a zdravý životní styl

Udržitelný rozvojem se rozumí zlepšování životní podmínky lidí tak, aby to nebylo na úkor budoucích generací. Udržitelný rozvoj znamená spolupracovat, více myslet na druhé a vážit si životního prostředí. Je postavený na sociálním, ekonomickém a environmentálním pilíři.

Státy OSN v roce 2015 se dohodly na programu transformace světa k udržitelnosti (zkratka SDGs - Sustainable Development Goals). Hlavním smyslem SDGs je, aby všichni lidé na světě mohli žít důstojný život bez chudoby, hladu a nerovnosti, a mohli plně rozvinout svůj potenciál. Program je založen na 17 konkrétních **Cílech udržitelného rozvoje**.

Pro žáky jsou cíle znázorněny jednoduchými piktogramy.

<http://www.osn.cz/icentrum/pro-skoly/svet-ktery-chceme>

Dlouhodobé zaměření školy

- Péče o zeleň v okolí školy
zodpovídá vyučující pracovních činností
- další vzdělávání pedagogických pracovníků v ekologické výchově, využití nabídky vzdělávacích institucí
zodpovídá ředitel školy
- průřezové téma EVVO v jednotlivých předmětech
zodpovídají vyučující předmětů
- zajištění informovanosti učitelů v ekologické oblasti
zodpovídá koordinátor EVVO
- rozšiřování nabídky učitelské, žákovské knihovny o tituly s ekologickou tematikou
zodpovídají správci knihoven
- využití ozdravných pobytů v přírodě a školních výletů k rozšiřování poznatků s ekologickou tematikou, k výchově k uvědomělému ekologickému jednání
zodpovídají třídní učitelé
- využití chráněných území v okolí Příbrami k výletům a vycházkám
 - NP,CHKO Brdy, CHKO Šumava
 - PP Drbákov – Albertovy skály
 - CHKO Český kras
 - PP Plešivec
 - CHKO BrdyZodpovídají třídní učitelé
- návštěvy míst „užité“ ekologie
 - vodárna Hatě nebo Kozičín
 - Kovohutě a.s. nástupnická Příbram
 - sběrný dvůr Příbram
 - ZOO Praha, Plzeň
 - Botanická zahrada Trója, Prahazodpovídá koordinátor EVVO

- spolupráce s mateřskými školami
zodpovídá ředitel školy
- spolupráce s ostatními základními školami
zodpovídá koordinátor EVVO
- spolupráce se středisky ekologické výchovy a občanskými sdruženími
 - Klubem ekologické výchovy
 - Ochrana fauny Votice
 - Záchranná stanice živočichů Spálené Poříčí
 Zodpovídá koordinátor EVVO
- využití a rozšíření nabídky programů v počítačové učebně
zodpovídá správce PC učebny
- výuka povinně volitelného předmětu ekologická výchova 8. a 9. roč.
zodpovídá ředitel školy
- výuka povinného předmětu biologické praktika
zodpovídá ředitel školy
- začlenění základních tematických okruhů EVVO do výukových předmětů
- zodpovídají vyučující
- Pokračovat v ekologizaci školy a areálu školy
- Používání ekologicky šetrných výrobků, technologií a postupů včetně úklidu, údržby a provozu školní jídelny
- Prohlubovat spolupráci s jinými subjekty okolí školy nebo regionu formami výuky se připomínat významné světové dny týkající se životního prostředí
- Posilovat prvky udržitelného rozvoje ve vyučovacích předmětech 1. stupně
- Škola je aktivní součástí v lokalitě, spolupráce s jinými organizacemi
- Žáci se budou dále podílet na chodu školy prostřednictvím žákovského parlamentu
zodpovídá ředitel školy

- v předmětových komisích koordinovat EVVO – ŠVP
zodpovídají vedoucí předmětových komisí
- účast na vědomostních soutěžích
zodpovídají vyučující předmětů
- fotodokumentace ekologických aktivit
zodpovídají pedagogičtí pracovníci
- prezentace EV ve škole – hlavní nástěnka
zodpovídá koordinátor EVVO
garant EVVO 1.st
- zapojení školy do projektu Recyklohraní
- ekologický chod školy (sběr papíru, elektroodpadu, baterií, hliníku, pomerančové a citronové kůry), šetření vodou, energiemi
zodpovídají pracovníci školy
 - oceňování žáků vědomostních soutěží titulem Brezohorius

SPOLUPRÁCE S JINÝMI SUBJEKTY

1. Škola je aktivní součástí života ve své lokalitě. Prezentuje se v regionálním tisku (Kahan, Příbramský deník, Periskop), místní kabelové televizi, ve vývěsce na Náměstí J.A.Alise
2. Spolupráce s Hornickým muzeem Příbram
Vypracován celoroční plán spolupráce
zodpovídá ředitel školy
3. Svaz důchodců Březové Hory
Poskytnutí školní prostor pro činnost, výroba drobných dárků
zodpovídá koordinátor EVVO
4. Spolek Prokop
Spolupráce při konání Masopustu (děti jsou „ permoníky“), divadelní hry s hornickou tematikou, seznámení s historií
zodpovídá garant EVVO 1.st.
5. Vojenské lesy Příbram
Sebrané kaštany a žaludy jsou použity pro zimní přikrmování zvěře
zodpovídá koordinátor EVVO
6. Spolupráce s Domem Natura CHKO
zodpovídá koordinátor EVVO
7. Domov důchodců, dům s pečovatelskou službou
Tvorba drobných dárků, pěvecká vystoupení
zodpovídá vedoucí pěveckého kroužku, garant 1. st.

Hornické muzeum Příbram, nejvýznamnější partner školy

Hornické muzeum Březové Hory se nachází v areálu historické Ševčinské, Vojtěšské, Anenské a Drkolnovské šachty. V expozicích jsou exponáty hornicko-hutnické činnosti, tradiční řemesla horníků, vrtací technika, vývoj svislé důlní dopravy na Příbramsku. Vlastní šachetní věž Ševčinského dolu z roku 1879 byla díky své historické a architektonické hodnotě navržena do seznamu technických památek UNESCO. Zajímavý je také rozhled do okolí z ochozu Ševčinského věže vysoké 37 metrů. V bývalém správním objektu Ševčinského dolu je instalovaná expozice mineralogicko geologická s unikátními vzorky březohorského revíru, která je doplněna ukázkou starých hornických pracovních nástrojů, přileb, kahanů aj.

Unikátem je nález více jak 140 různých minerálů v revíru. V současnosti pojmenovány nové dva nerosty: příbramit a bytízit.

Ševčinský důl je spojen nově povrchově důlním vláčkem, který odveze návštěvníky k dolu Prokop. Na dole Anna se svezí návštěvník důlním vláčkem 260 m dlouhou Prokopskou štolou, která směřuje k ústí jámy Prokop z roku 1832, která byla 1600m hluboká. 330m dlouhá vodní štola Anna z 18. století spojuje podzemím důl Anna a Vojtěch. Zajímavá je návštěva vodního kola se skluzavkou v podzemí dolu Drkolnov, která pochází z 19. st.

K nejvýznamnějším exponátům se řadí státem chráněné technické památky – parní těžní stroj Vojtěšské šachty z roku 1889, parní těžní stroj dolu Anna z roku 1914, kompresor z roku 1928.

Původní hornická chalupa přibližuje život havířské rodiny na přelomu 19. a 20. století. V období Vánoc, Velikonoc se návštěvníci mohou prakticky seznámit s lidovými řemesly.

Součástí Hornického muzea je Památník Vojna u Příbrami. Bývalý zajatecký tábor z let 1947 - 1949 pro německé válečné zajatce, tábor nucených prací z let 1949 – 1951 a následně vězeňské zařízení v období 1951 – 1961, ve kterém bylo žalářováno mnoho politických vězňů. Tábor se nachází mezi uranovými šachtami Vojna I a Vojna II asi 5 km jihovýchodně od Příbrami. Jsou zpřístupněny objekty velitelství, bunkru, ošetřovny, ubytovny. V expozicích je zdokumentováno období v Československu po roce 1948, protikomunistický odpor a přibližují problematiku uranového hornictví. Památník Vojna je od roku 2001 kulturní památkou.

Pobočkami Hornického muzea jsou Křížovnický špýchar Prostřední Lhota u Nového Knína, který pochází z roku 1770 a Muzeum vesnických staveb středního Povltaví Vysoký Chlumeč. Jsou zde umístěny stavby z druhé poloviny 18. st. až po počátek 20. st.

Významným průmyslovým podnikem v dějinách města a regionu byly Uranové doly (nyní Diamo). Od roku 1948 se v důsledku těžby bohatého ložiska uranové rudy Příbram velmi rychle rozvíjela. Dobývání bylo roku 1991 ukončeno z ekonomických důvodů.

8 km jivýchodně od Příbrami se nachází obec Slivice, kde se uskutečnily poslední boje 2. světové války v Evropě. Památník Vítězství připomíná události z 12. května 1945.